

Тарас Петруняк

З раннього дитинства, гортаючи шкільний підручник, ми звикли дізнаватися з нього про наукові відкриття, які належать різним відомим ученим: Альберт Енштейн запропонував теорію відносності, Ісаак Ньютон сформулював закон всесвітнього тяжіння, Дмитро Менделєєв був творцем таблиці хімічних елементів... Але чи є серед плеяди цих всесвітньо відомих науковців прізвища людей, яких Церква визнала святими й про яких ми, найімовірніше, не чули в системі світської освіти? У нашій уяві святий – це той, хто зображений із німбом над головою, постійно перебуває на молитві та не приносить жодної користі для блага суспільства. Пропоную спростувати цей стереотип і розглянути осіб, які, незважаючи на свою святість життя, зробили чималий унесок у галузь науки.

Блаженний Алькуїн

Народився блаженний Алькуїн (повне ім'я – Флакк Альбін Алькуїн) у 735 році. Будучи монахом-бенедектинцем, він невдовзі заснував Палатинську академію, яка існувала при дворі славного імператора каролінгів Карла Великого. Алькуїн був його правою рукою і дорадником у справах культури, школи та церкви. Блаженний – автор багатьох популярних книг із філософії, математики та риторики. Він завжди закликав навчати дітей граматики та діалектики, щоб у майбутньому вони могли досягнути мудрості, а відтак служити нею для блага свого народу. Його метод у вивченні математики – це використання різних загадок. Саме Алькуїн, який згодом буде проголошений блаженным, є творцем загадки, яку, напевно, кожен читач чув на власні вуха – це загадка про вовка, козу та капусту.

Святий Альберт Великий

Кожен із нас чув про великого богослова XIII ст. Тому Аквінського. Однак мало хто знає, що вчителем Томи був Альберт Великий – один із найбільш авторитетних отців Католицької Церкви. Після здобуття освіти Альберт вступив до монастиря отців-домініканців. Окрім численних праць із богослов'я, святий також створив чимало наукових праць із астрономії та алхімії. Також він був обізнаний з таких ділянок науки, як логіка та ботаніка. Був не лише теоретиком, а часто сам практикував дослідження природних явищ (сонячне затемнення, комети, вулкани). Будучи єпископом, уміло поєднував віру з наукою. Папа Пій XI надав Альберту титул Doctor Universalis – універсального вчителя. Цікавим є той факт, що саме святий Альберт заснував першу теплицю. У 1931 р. Альберта Великого проголошено святим.

Блаженний Нільс Стенсен

Декламуючи медичні терміни, ми часто не задумуємося над походженням їхньої назви. У людському тілі розташований орган під назвою протока Стенсена – саме через цю протоку слина із слинної залози переноситься в ротову порожнину. Відкриття цієї протоки приписують протестанту Нільсу Стенсену, який був одним із найкращих лікарів Данії. Глибше зацікавлення та вивчення ним Святого Письма та творів Святих Отців привело його до того, що він вирішив стати католиком. Відтак він став священником, а згодом і єпископом. Через 300 років по смерті Нільса Стенсена, у 1988 році папа Іван-Павло II проголосив його блаженним.

Блаженний Франческо Фаа ді Бруно

Народився блаженний Франческо у 1825 році в знатній італійській родині. Мав добрі задатки для вивчення математики. Трохи згодом він вирушив до Парижа для здобуття освіти і вже за короткий термін отримав науковий ступінь доктора. Після цього Франческо повертається до рідної Італії та читає лекції в Туринському університеті. У 1871 р. в цьому ж навчальному закладі здобуває ще й титул професора. У 1876 р. його життя кардинально змінюється, і він стає монахом. Окрім того, що блаженний Франческо був відомим математиком, він винайшов апарат, який допомагає сліпим людям писати.

Святий Джузеппе Москаті

Про життя святого Джузеппе Москаті наші читачі могли багато дізнатися з попередніх видань часопису «Слово». Отримавши добру медичну освіту, Джузеппе влаштувався помічником у місцеву лікарню. В 1906 році відбулося виверження вулкану Везувій, що розташований у Неаполі. Саме тоді біля підніжжя гориÂÂ Москаті надавав допомогу всім, хто постраждав. Згодом Москаті розпочав навчання ще в одному університеті, де студював фізіологію інфекційних хвороб. Знання, здобуті в університеті, допомогли Джузеппе в боротьбі з епідемією холери, яка вибухнула в Неаполі в 1911 році. Ще одним науково-медичним відкриттям та внеском Джузеппе Москаті було те, що він розпрацював новий метод у лікуванні цукрового діабету, адже його праці лягли в основу створення інсуліну.

Блаженний Герман із Райхенау

Народився святий Герман у сім'ї німецьких графів у 1013 році. З раннього дитинства мав певні фізичні обмеження, оскільки був паралізований. Освіту та виховання отримав при монастирі отців-бенедиктинців у Райхенау. Незважаючи на свій параліч, Герман присвятив чимало часу науковим дослідженням. Одним із найвизначніших є «Наукова хроніка», у якій Герман хронологічно склав історичні події, починаючи від Різдва Христового до 1054 року. Багато своїх наукових праць святий Герман присвятив астрономії. Ще однією сферою зацікавлень святого Германа була музика. В одному зі своїх трактатів під назвою «Musica» він розвинув учення про музичні інтервали та лади. Беатифікований, тобто проголошений блаженным, Герман був у 1863 році.

Святий Анатолій з Олександрії

Родом святий Анатолій походив із Єгипту. Отримавши добру освіту, святий Анатолій був обізнаний у таких сферах наукової галузі, як геометрія, фізика, риторика, діалектика та астрономія, а особливо орієнтувався в арифметиці, адже написав 10 книг «Введення в арифметику». Окрім цього, він є автором книги «Правило про Пасху», у якій, базуючись на старозавітних текстах, установлює дату святкування празника Христового Воскресіння. тоді визначити дату святкування Пасхи вимагало чимало зусиль. Святий Анатолій відзначався великим авторитетом серед народу й був обраний на єпископа міста Лаодекія.

Слуга Божий Такасі Нагай

Історія всесвіту часто позначена жахливими подіями. Однією з таких є Друга світова війна, яка відзначилася використанням ядерних боєголовок, направлених із боку США на Японію.

У 1945 році на японське місто Нагасакі скинена ядерна бомба. Свідком цієї трагічної для людства події став японський лікар Такасі Нагай. Народився він у 1908 році. З раннього дитинства виховувався згідно з конфуціанськими традиціями. Навчаючись у медичному університеті, Такасі познайомився з книгою «Думки» Блеза Паскаля, а згодом почав виявляти зацікавлення до католицизму. У 1934 році він прийняв хрещення. Закінчивши медичний університет, почав працювати лікарем. Під час бомбардування міста отримав поранення. Незважаючи на важке поранення, бомбардування міста, смерть дружини, Нагай намагається допомогти жертвам бомбардування. Захворівши на невиліковну недугу, Такасі дізнався від лікарів про те, що йому залишилося жити не більше трьох років. На початку 1946 року він отримав звання професора й викладав у медичному коледжі Нагасакі. У своїй книзі «Дзвони Нагасакі» Такасі залишив детальний медичний опис, пов'язаний із хімічною зброєю. Він активно виступав проти різних військових конфліктів та закликав до цього усіх людей: «Ми повинні перемогти війну у своїх серцях, повністю викоринити її». Помер Такасі Нагай у 1951 році.

Закінчення

Наведений перелік святців-науковців є неповним, адже є ще багато побожних осіб, які зробили значний внесок у науку, але з різних причин поки що не зачислені Церквою до лику святих. Серед них можемо згадати таких учених, а саме: Атанасія Кірхера, який перший дослідив роль бактерії; Прокопа Дівіша, який сконструював блискавичник – пристрій, що сприймає удар блискавки і відводить її струм у землю; о. Бартоломео Гусмана, який винайшов аеростат – тобто повітряну кулю. Ознайомившись із життєписом святців-науковців, можемо зробити висновок, що віра і наука не є протилежними речами, а взаємодіють та доповнюють одна одну.

Ісповідник віри патріарх Йосиф Сліпий, який був надзвичайно ерудованою особою, навчав, що «два крила, якими підноситься людський дух в безкраї просторі – це віра і наука». Віримо, що серед українців у майбутньому буде чимало святих науковців, а також молимося за це в молитві за Україну: «Світлом науки і знання, нас, дітей, просвіти».

Тарас ПЕТРУНЬК, Науковці-святці // СЛОВО №2 (86), червень-серпень 2021